

Nem elég útra lenni, az úton menni kell! Egyedül is. Elsőnek, elől indulni el! Nem elég elindulni, de mást is hívni kell!... Nem elég jóra vágyani: a jót akarni kell! És nem elég akarni: de tenni, tenni kell! A jószándék kevés! Több kell: az értelem! Mit ér a hűvös ész?! Több kell: — az érzelem! Am nem csak holmi érzés, de seb és szenvedély, keresni, hogy miért élj, szeress, szenvedj, remélj!"

Nézd, mennyi tennivaló van még Isten szőlőjében. Még van rossz és önző érdek, beteges gondolkodás és erkölcstelen életmód. Van férfi, aki termel, szépít, akar, de van még, aki kocsmák alkoholgözös légkörében mérgezetten, eltékozolt fizetéssel megkeseríti a családi élet szent légkörét, s egyetlen este összerombol mindent, amit heteken át épített. Van még fertőzött ifjú lélek, aki tétlenül él, és kihasználja az apák munkáját, és semmibe veszi az anyák könnyét. Van még olyan tudomány, amely atombombát gyárt, hogy pusztítsa vele Isten legszebb képmását, az embert.

Ugye, hogy még nem elég? Még tenni, tenni kell. És ne mondd, óh, ne mondd, hogy fáradt vagy, vagy nincs erőd, mert földre szakadt szív vagy, Isten képére és hasonlatosságára az ő határtalan erejéből teremtett lélek vagy.

Kedves afia! Mindennap, ha eljön az este, amíg gyermeked álmodik, csendben tarts számadást, hogy aznap miben és mennyiben voltál Isten munkatársa földi dolgaiban, lelkedben a három „T” betűt: „tőled több is telik” — vidd át a másik napra, mert „Isten munkatársai vagyunk”.

Amen.

SZÉKELY LÁSZLÓ

LÉLEKBŐL SZOLGÁLNI

2 Kor 3, 6b

Torda nevét lehetetlen kiejtenünk, hogy eszünkbe ne jusson e szó: vallásszabadság. Lehetetlen e szószékből hirdetni Jézus tanítását, hogy belénk ne döbbsen a kifejezés: lelkiismereti szabadság. Torda városában több mint 400 esztendővel ezelőtt ismét szólásjogot kapott a rég elfelejtett tanítás: „A hit Isten ajándéka.” Ezen a földön és ebben a városban először hoztak — abban a vallásilag türelmetlen korban — törvényt a türelmességről.

Nem tudunk abban az időben még egy országot, ahol négy vallásfelekezet nyert volna egyenlő jogokat, egymás iránti türelmességre buzdítatva. Hiszen Európa sok művelt országában még 200 esztendő múlva is ítélték halálra embereket vallásuk miatt. S bármily hihetetlenül hangzik, a közel kétezer esztendőös kereszténység kebelében — a mai általános vallásszabadság századában — még mindig oltanak ki emberi életet vallásos türelmetlenségből és fanatizmusból. Múltunkban tehát ott az örökség, mely az ember hitfelfogását szabadabb

akarja tenni. Jelenünkben ott a kérdés: a megnyert szabadságot miként használjuk, hogy az egy többletet eredményezzen az ember javára? Századok gyűlölködése, vallási türelmetlensége s a jelen útkeresése fel kell vesse a kérdést: keresztény testvérem, unitárius egyházam, mit adsz te hozzá e világ békességéhez és jóságához, mit adsz valami értéket embertársaidnak? Hiszen kapni annyi mindent kapsz!... Mit kell tenned azért, hogy ne válj felekezetieskedővé, széthúzóvá, hanem Isten közelségének érzete — mely hitedből fakad — vezessen el embertársaid közé munkálkodni, segíteni, a közös jövődöt építeni?

Ugy érzem, ezekre a kérdésekre ad választ Pál apostol tanítása: „Új szövetség szolgálai legyünk. Nem betűé, hanem léleké, mert a betű megöl, a lélek pedig megelevenít.”

1. „Új szövetség szolgálai”

Sokszor elcsodálkozunk rajta, hogy bár Jézus az Ótestamentum tanain nőtt fel, mégis mennyire túlszárnyalja azokat, mennyire új az, amit hirdet és hisz. Valóságos álomlátásnak tűnik az emberbe vetett hite. Az a hit, hogy a kicsinyes, önző mivoltunk egyik napról a másikra meg tud változni, ha, lélek szavát engedi diadalmaskodni. El fog jönni a lelki közösség országa: az Istenországa. Annak fogadására mindig készen kell lenni, mert nem tudhatjuk, mikor jön el az óra.

Jézus a jövődöt látja lelki szemeivel. Nincs ideje megállni, szervezkedni, napi feladatokat kijelölni. Sietnie kell, hiszen a háttérben már ácsolják a keresztet. Igyekeznie kell, hogy elmondja mondanivalóit röviden és megrázóan. Isten előtt nincs kiválasztott nép, zsidó és szamariai, római és idegen boldogok lesztek mind — ha leteszitek a gyűlölet, az uralomvágy, a bosszúállás megalázó, emberhez nem méltó jármát.

A szövetség Isten és teremtménye között eddig is létezett. De a szövetség most újjá lesz a felismerésben: lehetőségünk van Isten gyermekeként boldognak lenni.

Pál apostol egyike a legnagyobbaknak azok közül, aki határozottan elindul a Jézus által mutatott úton az új szövetség megalapozása felé. Ő tisztán látja, hogy az a tanítás összeköt minket nemcsak Istennel, hanem embertársainkkal is. Amíg Jézus küldetése a nagy ünnepnapok hangulatát, boldog lelkendezését vagy megrázó események tragédiáját mutatja, addig a sok-sok hétköznapi küzdelmei, kicsiny örömei és bánatai, csekély siker és bukásai között útmutatást adni — Pál apostolra maradnak. Neki tapasztalnia kell, hogy a lelki tökéletességért önmagunkkal vívott küzdelmünk mily nehéz, hogy az gyakran szembe találja magát a test gyöngeségével, a „tövissel”, amelynek szúrását érezzük, „jöllehet a lélek kész, de a test erőtelen”. Ő a teremtményt a maga földi valóságában látja, a testi lét elsődleges kívánalmaival, a nagy eszmények gyakori megcsúfolásával. A szép felbuzdulások, virágvasárnapi hozsannák néhány nap alatt a gyűlölet „feszítsd meg” orkánjává válhatnak. Saját testén tapasztalja a korbácsütéseket, a bebörtönzéseket, a meg nem értést, saját gyülekezetében látja a

civakodást, a hétköznapi ember ezernyi gyarlóságát. Ezt pedig leküzdeni csak odaadó, türelmes munkával, a testi és lelki szabadság új utain lehet. „Új szövetség szolgálai legyünk” — hangzik el a felszólítás.

2. „Nem betűé, hanem léleké” ...

Amikor a betűről, a kőtáblákba vésett parancsolatokról ír, kétségtelen, hogy az ótestamentumi tanításokra gondol. A törvényre, mely egy hatalmas büntető és bosszúálló Úr nevében szabja meg, hogy mit kell tennie, és mit nem szabad tennie, hogy a büntetést elkerülje. Az ember itt egyetlen dolgot tehet: szolgálilag engedelmeskedik.

A betű kemény, mint a szikla. Belőle lesz a törvény, mely oltalom, a rend, a fennmaradás biztosítója. Megvéd tolvajoktól, gonosz szándéktól, saját gyöngeségünkben erősségünk. De érzéktelen. Főlemel vagy elgázol. S egy idő után halottá válik, ha a lélek melege nem támasztja új életre.

A régi szövetség az írott betű szövetsége volt, a hajdani kinyilatkoztatások megfélemlítő erejével. A tanítás szerint Isten büntető ítélőbíró, ki előtt vagy térdre hullsz, vagy megsemmisülsz. Őt csak félni lehet, tisztelni a szeretet melege nélkül.

Az új szövetség: a lélek szövetsége. Itt az erkölcsi életnek belső, iratlan törvényei vezetnek, hogy azt, aki életemet s az ahhoz szükséges javakat adta, aki az érzés melegével, a gondolat, az értelem szépségével áldott meg, azt szeressem és ragaszkodjam hozzá.

Milyen szépen írja az apostol: „A mi ajánlólevelünk ti vagytok, beírva a mi szívünkbe, amelyet ismer és olvas minden ember” (2 Kor 3, 2). Mintha csak Jézus gondolatait vinné tovább: gyümölcseikről ismeritek meg a fát... és az embert.

A keresztény élet megkívánja a szolgálat lelkületét. Úgy szolgálod Istent, ha életed ajánlólevel, mely tetteiddel munkálkodik embertársaiért. Az emberek között a szeretet, igazság, békesség győzelméért. A legszebb írott betű is halott önmagában, ha a nagyszerű gondolatokat életre nem keltjük mindennapi tetteink által.

Lehetsz hithű zsidó farizeus, ismerheted a törvény minden betűjét, járhatasz a jeruzsálemi templomba áldozatot bemutatni, börtölhetsz és alamizsnát osztogathatsz, imádkozhatsz fennhangon: „Isten, hálaát adok, hogy nem vagyok olyan, mint egyéb emberek, ragadozók, hamisak, paráznák” — az új szövetséghez mindez nem elég, „mert a betű megöl, a lélek pedig megelevenít”.

Keresztény testvéreim! Mi ismerjük az első keresztények lélekből fakadó szolgálatát, a hitbuzgóságot és szeretetadományokat, az egymás közötti egyenlőséget, a szólás tisztaságát, amint a lélek adta nekik szólniuk, az erőszak és a mások feletti uralkodás elvetését. És ismerjük a későbbi kereszténység uralomra törését, amikor homályos hittételeket fogalmaztak meg, hitvallásokat vetettek papírra, mondván: ezek elfogadása az üdvösség, megtagadása a kárhozat. S jött a betű megölő ereje. A hitvallás, az írott betű nevében ítélkeztek és öltek, „mert a betű megöl”.

Feltehetjük most már a kérdést: az írott hitcikkely, a dogma, a hitvallások és azok elfogadása, ezek tesznek-e minket jó keresztényekké? Holott betűk mindezek, ha meg nem töltjük a lélekből fakadó szolgálattal...

Vajon csak az a tesvérem, embertársam, aki velem egy hiten van, s a másik mellett gögösen felemelt fejjel megyek el? Akkor leszünk-e Isten gyermekei, ha egymást gyűlölködve nézzük? Vagy akkor, ha egymást segítjük, megbecsüljük, szeretjük? Vajon az egyik üdvözítő egyház-e, melynek a hívei mind angyalok? A másiké meg ördögök? Bizonyára nem. Ha pedig nem, akkor több közvetlenséggel, megértéssel és jóakarattal kell közelednünk egymáshoz. „Új szövetség szolgálai legyünk. Nem betűé, hanem léleké, mert a betű megöl, a lélek pedig megelevenít.”

Itt az ideje, hogy felismerjük: Isten csak egy, s az embernek is egygyé kell lennie érzésében és gondolatában, mert az emberiség is csak egy, s a Föld is egy, amelyben együtt kell élnünk, nem egymás elpusztítására, hanem megmaradásunkra. Az Istenhez vezető utak lehetnek különbözők, ki-ki az ő lelkének vágyai, érzései szerint keresheti Öt, de Isten „lélek, s ezért, akik Öt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják”.

Amikor mi azt az utat járjuk, melyet unitáriusnak nevezünk, elgondolkozunk: jelent-e valami új színt a mi utunk a kereszténység kebelében, és az a szín fényes lesz-e vagy halovány? A mi útirányunk ez kell legyen: „Új szövetség szolgálai legyünk, nem betűé, hanem léleké.”

A lélekből jövő szolgálat: a többet adás. Elődeink, mert kevesen voltak, többet áldoztak, többet túrtak és többet reméltek. Nekünk is többet kell tennünk az egymáshoz való közeledésben, nagyobb türelmességet a mások felfogásának tiszteletben tartásában, buzgó odaadást a lélek dolgaiban, a templomjárásban, a szeretet gyakorlásában. Szóval és el nem lankadó cselekedettel kell munkálkodnunk, hogy a békeség, az elnyomottak felszabadulása, a népek testvérisége s az emberiség boldog jövője megvalósulhasson.

Unitáriusnak lenni lehet, de csak úgy, ha lélekből tudsz szolgálni a jónak és igaznak győzelméért. Unitáriusnak lenni érdemes, de csak akkor, ha megvalósítod életedben a Jézus által mutatott Isten- és emberszeretetet. Ámen.

BÁLINT FERENC

A KARÁCSONYI CSILLAG

Mt 2, 10

Csendes téli estén a szomszéd faluból igyekeztem haza. A hó fehérén csillogott, az árnyak messzire nyúltak. Lassan emeltem fel szemem az, ég felé, s egyszerre ezernyi fénylő csillag tűnt a szemembe.